

«КОРЕЙСЬКИЙ СЦЕНАРІЙ»: ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ

Вінницький національний технічний університет

Анотація. Розглянуто послідовність подій та ключові фігури, які сприяли «замороженню» війни між Північною та Південною Кореєю

Ключові слова: Корейська війна, переговори, КНДР, Південна Корея, ООН, дипломатія.

Abstract: The sequence of events and key figures that contributed to the "freezing" of the war between North and South Korea are considered

Keywords: Korean War, negotiations, North Korea, South Korea, UN, diplomacy.

Вступ

На третьому році нинішньої російсько-української війни, яка має ознаки воєнного конфлікту затяжного характеру, неодноразово можна почути про так званий «корейський сценарій». Деякі іноземні військові та політичні експерти вважають для України обмін «землі на мир» [1] оптимальним виходом із вкрай непростої ситуації. Це автоматично спонукає до необхідності вивчення механізму припинення гарячої фази Корейської війни 1950–1953 рр., який, окрім того, є не лише важливим аспектом розуміння історії регіону, але й ключовим елементом аналізу геополітичної динаміки та міжнародних відносин у післявоєнний період.

Після Другої світової війни Корейський півострів став ареною гострої політичної та військової напруги, що призвела до виникнення конфлікту між Північною та Південною Кореєю. Він мав серйозні наслідки для регіону та всього світу.

Результати дослідження

Наприкінці Другої світової війни уряд США запропонував СРСР поділити півострів на зони окупації по 38-й паралелі, тобто приблизно навпіл. Американці сумнівалися, що радянська влада на це погодиться, оскільки їм тоді ще бракувало сил, які могли б вирушити до Кореї. Проте несподівано Й. Сталін пристав на цю пропозицію. 16 серпня 1945 р. радянські війська зупинилися на 38-й паралелі й понад три тижні чекали, доки американці висадяться на півдні. Радянське керівництво пішло на поступки тому, що на той час Корея ще мало кого цікавила. Її долю не обговорювали на жодній з конференцій лідерів антигітлерівської коаліції. Тож у робочому порядку домовилися створити радянсько-американську комісію, яка допоможе сформувати уряд, провести вибори та об'єднати Корею в єдину незалежну державу.

Утім, під впливом зовнішньополітичних обставин замість однієї корейської держави було створено дві – Північну (КНДР) та Південну. 25 червня 1950 р. війська КНДР перейшли лінію розмежування по 38-й паралелі. Того ж дня на екстреному засіданні Ради Безпеки ООН ухвалили резолюцію з вимогою припинити вогонь. Та КНДР не збиралася зупинитися, уже 28 червня її війська зайняли Сеул. У відповідь, в ООН створили військову коаліцію. Військові підрозділи до Кореї направили 16 країн. Головною ударною силою була армія США, чисельністю понад 300 тис. солдатів. Американський президент Г. Трумен окреслив головне завдання – зупинити комуністичну експансію.

Попри те, що інтенсивні бойові дії тривали близько року, Корейська війна була надзвичайно кровопролитною. Південнокорейська сторона та її союзники втратили близько 1 млн солдатів. Втрати Північної Кореї сягнули понад 1,5 млн. Та ще більше загинуло цивільного населення. Зрештою, це призвело до того, що лідери КНДР Кім Ір Сен та КНР Мао Дзедун (комуністичний Китай надавав активну військову підтримку Північній Кореї) згодом були не такими войовничими, як рік тому. Вони й самі прагнули сісти за стіл перемовин і домовитися про поділ Кореї. США також погоджувалися на такий сценарій. Однак Й. Сталін був проти, і тому Мао та Кім отримали з Москви наказ «проводити тверду лінію, не виявляючи квапливості та зацікавленості в якнайшвидшому закінченні переговорів» [2].

Сили ООН зустрічалися з представниками Північної Кореї та Китаю в Панмунчжомі з 1951 по 1953 рр. для перемовин про перемир'я. Переговори затягнулися на багато місяців. Головним предметом розбіжностей було питання про військовополонених. Крім того, Південна Корея була безкомпромісною у своїх вимогах створення єдиної держави [3]. Тому перемовини були безрезультатними й раз-по-раз переривалися через локальні бойові сутички. Д. Ейзенхауер,

обраний президентом США 4 листопада 1952 р., ще до офіційного вступу на посаду здійснив поїздку до Кореї для того, щоб на місці з'ясувати, що може бути зроблено для припинення війни. Однак поворотним моментом стала смерть Сталіна 5 березня 1953 р. [2] Уже 27 липня того ж року сторони нарешті погодили договір про припинення вогню, який знову поділив Корейський півострів по 38-й паралелі. Однак мирної угоди, яка б офіційно завершила війну, Північна та Південна Кореї так і не підписали. Південнокорейський президент Сінгмана Лі не поставив підпис під угодою про перемир'я через відмову через несприйняття ідеї поділу Кореї [4]. Таким чином, вже понад 70 років обидві корейські держави співіснують без юридичного оформлення закінчення війни, не проводячи при цьому активних бойових дій.

Висновки

Корейську війну 1950–1953 рр. було зупинено завдяки міжнародним зусиллям та дипломатичним угодам. Після фактичного завершення війни кожна з двох Кореї пішла власним шляхом розвитку. КНДР перетворилася на найбільш закриту й бідну державу світу, натомість Республіка Корея увійшла до кола найрозвинутіших країн. Стосунки між ними можна назвати «холодною війною». Обидві прагнуть до створення єдиної Кореї, маючи в своєму розпорядженні величезні армії.

Порівняння між корейським півостровом та сучасною Україною може бути корисним для аналізу ситуації, але варто пам'ятати про значні відмінності між цими контекстами. «Корейський сценарій» включає в себе поділ країни на дві суперницькі держави з протистоянням між ними. Україна має унікальні обставини своєї історії, геополітичного розташування та культурних впливів. Підтримка з боку міжнародних політиків, дипломатичні зусилля та політична воля можуть бути важливими для досягнення мирного розв'язання конфлікту, але кожна ситуація потребує індивідуального підходу. Отже, можна використовувати історичні аналогії для аналізу, але вирішення російсько-українського конфлікту потребує урахування унікальних обставин.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Кобзар Ю. «Земля за мир»: экс-командувач НАТО запропонував Україні «корейський сценарій» // УНІАН. 2024. URL: <https://www.unian.ua/politics/zemlya-za-mir-eks-komanduvach-nato-zaproponuvav-ukrajini-koreyskiy-scenariy-12454032.html>
2. Як війна поділила Корею на Північну та Південну URL: <https://babel.ua/texts/102632-pivnichna-koreya-dopomagaye-putinu-voyuvati-v-ukrajini-a-ponad-70-rokiv-tomu-inshiy-kremlivskiy-diktator-dopomig-kimu-utrimati-vladu-zgadayemo-viynu-dvoh-korey-v-arhivnih-kadrah>
3. Корейська війна: ще одна загадка Сталіна. URL: https://www.bbc.com/ukrainian/politics/2013/07/130726_korean_war_ag
4. Корейська війна URL: <https://history-maps.com/uk/story/Korean-War>

Шепітко Марина Анатоліївна - студентка групи ІБКС-226, факультету інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: sepitkomarina39@gmail.com

Shepitko Maryna Anatoliivna - student of group 1BKS-22b, faculty of information technologies and computer engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: sepitkomarina39@gmail.com

Науковий керівник – Герасимов Тимофій Юрійович – доктор історичних наук, доцент кафедри суспільно-політичних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, Україна, e-mail: timger84@gmail.com

Supervisor – Gerasymov Tymophiy – doctor of historical sciences, assistant of professor of Social and Political Sciences, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia. e-mail: timger84@gmail.com